

[Helga Pedersen.]

lige problemer. Det ligger vel folkeretligt sådan, at nationalisering anerkendes, når den sker mod fuldstændig erstatning. Deri ligger naturligvis ikke, at vi i vort land billiger en sådan fremgangsmåde, og det, der kan gøre den her omhandlede erstatningsordning betænkelig, er vel navnlig spørgsmålet om, i hvilket omfang man ved at modtage erstatning ligesom siger god for den fremgangsmåde, betalerlandet har benyttet. Det kan endvidere være betænkeligt, hvorvidt man afskærer, faktisk eller retligt, den eller de enkelte fra hver især at søge erstatning, det være sig gennem det fremmede lands domstole eller på anden måde. Jeg ser af bemærkningerne til lovforslaget, at erstatningsbetalingen normalt forudsætter, at den stat, der modtager erstatningen, giver afkald på fremtidig at fremsætte eller støtte yderligere krav om erstatning. Jeg tror imidlertid, at vi i udvalget skal komme tilbage til selve det spørgsmål, hvordan den enkelte, der eventuelt modtager erstatning, vil være stillet i forhold til betalerlandet, når han har fået pengene udbetalt. Mit partis stilling til lovforslaget vil i høj grad være afhængig af, hvad der herom kan oplyses. Det må også klarlægges, om det overhovedet er nødvendigt at sætte dette apparat i gang. Vi kan naturligvis ikke i dag sige noget om, hvad det vil koste, men vi kan da i hvert fald få oplysning om, hvor store beløb aftalerne med Ungarn og Rumænien omfatter, og omtrentlig hvor mange personer de omfatter, samt hvilke aftaler man kan vente i den nærmeste fremtid. Vi kan vel også få lidt at vide om, hvordan stillingen har været i Sverige, som er et af de lande, der henvises til i bemærkningerne til lovforslaget.

Jeg skal gøre et par bemærkninger om selve lovforslaget, som jo tilsigter en praktisk afvikling af disse såre vanskelige problemer. Jeg synes i og for sig, at lovforslaget er udformet overskueligt, øjensynlig efter en ret enkel recept, nemlig disse tre punkter: hvad skal fordeles; hvem skal for-

dele, og hvorledes skal fordelingen ske?

Hvad angår det første spørgsmål, foreskrives det klart, at erstatning for nationaliseret ejendom o. lign. skal fordeles efter loven, medens globalerstatning for krigsskade i videre betydning kun inddrages under loven efter særlig bestemmelse herom. Allerede denne bestemmelse forekommer mig noget uklar, og jeg forbeholder mig i udvalget at komme nærmere ind på dens rækkevidde.

Dernæst er der spørgsmålet om, hvem der skal fordele pengene. Her erkender den højtærede handelsminister, at fordelingen vanskeligt kan foretages af de almindelige administrative myndigheder, og det synes jeg må være rigtigt. Ministeren fremhæver, hvilke vanskelige juridiske spørgsmål fordelingen rejser, og det ses af bemærkningerne til § 4, at der bliver brug for både en bevismæssig prøvelse og en juridisk vurdering af materialet, herunder en granskning af selve betalingsaftalen og dens tilblivelseshistorie. Skal en sådan fordeling foretages, tror jeg, det vil være bedst, at et mindre nævn tager sig af fordelingen, men ved sammensætningen af dette nævn synes jeg man må erindre, at dets opgave er i det væsentlige at udøve det, vi kalder en dommervirksomhed. I hvert fald formanden bør være dommer, og jeg er tilbøjelig til at tro, at 3 medlemmer i alt samt en sekretær skulle kunne klare opgaven. Hvis yderligere sagskundskab skulle være nødvendig, kan den altid tilkaldes til et sådant nævn.

Hvad fremgangs måden angår, skal jeg her kun fremhæve et par ting. Principielt må anmeldelsen af et krav ske inden den pågældende frists udløb, ellers tabes retten til at stille kravet. Jeg synes, det er rimeligt, at der er en dispensationsbestemmelse i retning af den foreslåede, men der må dog være en vis fasthed over den dels i form af en endelig frist, efter hvilken krav overhovedet ikke kan rejses — ellers bliver man vel aldrig færdig med disse sager — dels således, at det må være undskyldeligt, at kravet er blevet anmeldt for sent.

Den afgørelse, nævnet træffer efter lov-